

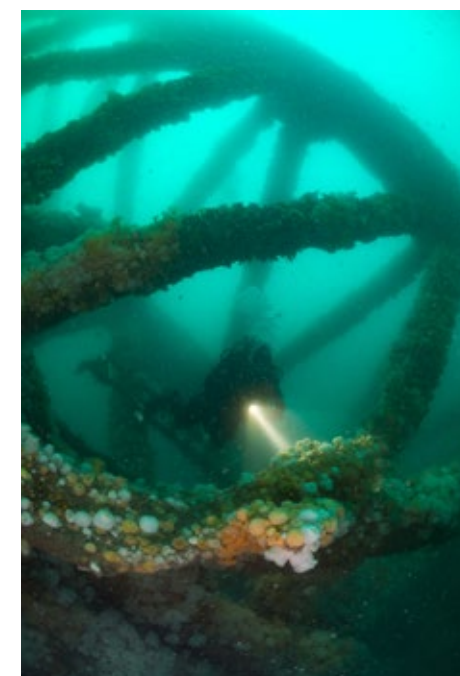
NOORDZEE

Deel 7

OLIEPLATFORMS ALS
KUNSTMATIG RIF

Duizenden wrakken hebben hun laatste rustplaats gevonden op de bodem van de Noordzee. Van intacte onderzeeërs tot kruisers die meestreden in oorlogen. Maar er liggen nog meer interessante wrakken in de Noordzee, namelijk afgedankte productieplatforms. Ben Stiefelhagen vertelt waarom deze objecten zo mooi zijn en waarom ze zo goed als kunstmatig rif

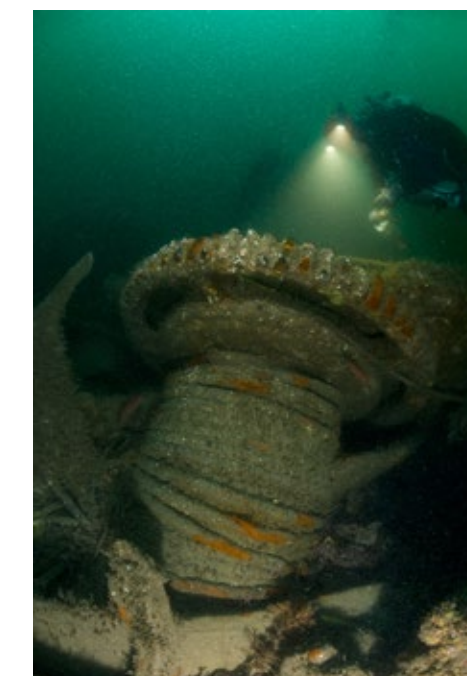
Als ik begin over het afzinken van oude platformen naar de bodem van de Noordzee, gaan bij veel mensen en dus ook bij duikers de wenkbrauwen omhoog. In 1995 hadden de NAM en Shell het slechte plan opgevat om een oude stalen constructie, waar nog olieresten in zaten, te dumpen naar de bodem van de Noordzee. Dit zou daar een kunstmatig rif gaan vormen. Er kwam terecht een golf van verontwaardiging op gang die werd ondersteund door Greenpeace. Toen deze storm voorbij was, had het Shell miljoenen (olie)dollars gekost en werd deze vervuilde constructie op de wal gesloopt. Helaas had hiermee ook het idee van 'Rigs to reefs' een flinke deuk opgelopen. Er staan op de bodem van de Nederlandse Noordzee ongeveer 100 platforms waarvan er de komende 10 jaar een flink aantal buiten gebruik worden gesteld. Na jarenlange gasproductie zijn de velden bijna leeg en volgens afspraak met de bodembeheerder (de Nederlandse Staat) moeten alle constructies boven en onder water worden verwijderd. Deze actie zou meer dan 4,3 miljard euro gaan kosten. Toen werd LINSI in het leven geroepen. Dit *Living North Sea Initiative* heeft 5 jaar lang tevergeefs geprobeerd de milieugroepen en de politiek achter zich te krijgen. Als proef zouden drie platforms ten noorden van de Waddeneilanden gemonitord worden. Eén van de platforms zou worden afgebroken voor de nulmeting en de twee andere zouden worden afgetopt waarbij de gehele bovenbouw eraf getild zou worden. De stalen constructies met leidingen zouden achterblijven. Het idee was om het boven water als zeevogelbroedgebied en verblijfplaats in te richten, en onder water zou deze structuur verrijkt kunnen worden door het bijplaatsen van reefbals. Hiermee zou de leeg geschrapte zeebodem, door de intensieve bodemberoerende sleepnetten, weer paai- en schuilplaatsen krijgen voor zeebewoners. Na 50 tot 70 jaar zakt de achtergebleven installatie ineen, roest weg en de natuur zal het zelf moeten overnemen. De koudwaterkoralen, sponzen en kalkkokerwormen zorgen voor een nieuw habitat. De vissers met hun sleepnetten zullen deze plaats vermijden en handhaving is niet nodig doordat er simpelweg niet gevestigd kan worden. Veel gerenommeerde Noordzeebiologen waren voor en zelfs WNF en SDN zagen kansen. Helaas bleef Greenpeace tegen dit plan en is dit initiatief (voorlopig) van tafel geveegd. Wij gaan als Stichting Duik De Noordzee Schoon zelf eens op onderzoek om te kijken wie er gelijk heeft.

EIFFELTOREN ONDER WATER

Met de Cdt. Fourcault zijn we met een team van 30 zeer ervaren Noordzeeduikers op weg voor onze 11e expeditie. Ook deze expeditie hebben we als doelstelling; ontdekken, opruimen en beschermen. Onderweg gaan we een aantal duiken maken op twee van de drie gezonken boor -en productieplatforms die hier op de zeebodem rusten. De InterOcean 2 staat als eerste op de planning. Deze grote stalen constructie van meer dan 4.000.000 kilo en met afmetingen van 45 bij 54 meter ligt op een diepte van slechts 18 tot 32 meter. In het noorden van de Noordzee is het zeewater kraakhelder doordat er geen rivieren zijn die hun vervuilde water lossen. Het weer werkt vandaag ook mee en de golfhoogte is met minder dan een meter vlak te noemen. Op de brug van het duikschip zijn alle ogen gericht op de scan van de dieptemeter die in kleur het profiel van de bodem in kaart brengt. Ineens schiet de lijn van het bodemprofiel omhoog en tekent een enorme constructie op het scherm. Dit wrak is zo immens groot met zijn vier stalen poten van 115 meter lengte, groter dan een voetbalveld. Geweldig om hier een kijkje te kunnen nemen. De duikteams zitten er allemaal klaar voor. Met een grote sprong beland ik naast de afdaallijn in het water en kijk om me heen. De lijn is tot grote diepte te volgen wat betekent dat het zicht deze duik meer dan 20 meter zal bedragen. Mijn buddy Wouter en ik gaan als eerste naar beneden en zullen het ankertje op het wrak en de uitzwemlijnen leggen. De duikers die volgen kunnen zo makkelijk op de mooiste plaatsen van het wrak komen zonder daar tijd aan te verliezen. Als we een paar meter zijn afgedaald, zien we een grote grijze schaduw

Tekst: Ben Stiefelhagen Foto's: Udo van Dongen

De InterOcean 2 is met zijn vier stalen poten van 115 meter lengte groter dan een voetbalveld

verschijnen in de diepte. Wauw, dat ziet er spectaculair uit. Grote scholen vis zwemmen nerveus heen en weer, verbaasd kijkend welke bezoekers daar aankomen. Omdat we een taak hebben, dalen we snel verder af naar het ankertje. De ketting zetten we vast op een wrakdeel en met een hefballon schieten we het ankertje omhoog. De overige duikers weten nu dat ze kunnen volgen. Inmiddels heeft mijn buddy de reelband bevestigd en gaan we samen op zoek naar de bijzondere plaatsen op dit immens grote wrak. Het lijkt wel de omgevallen Eiffeltoren. Doordat we te maken hebben met een prachtige zonnige dag komt het licht tot grote diepte naar beneden. Vooral de horizontale poten zijn volledig begroeid met hele grote anemonen, sponzen, zakpijpen en bieden een schuilplaats aan kleine vissen en krabachtige. Tussen het oerwoud van stalen buizen en pijpen zwemt polak, kabeljauw, zeebaars en natuurlijk de alom vertegenwoordigde steenbolken. Bijzonder zijn de vele prachtig gekleurde naaktslakken. Ook de platvis als de tarbot weet op de horizontale delen een mooi plekje te vinden. Dan komen we de eerste vislijnen en haken met vislood tegen. Zover uit de kust kan dit alleen betekenen dat hier gevist is door de bemanningsleden van supply-schepen die altijd in de omgeving van de gas- en productieplatforms aanwezig zijn. Om de wachttijd te verkorten gaan ze dan vaak hengelen voor een vers visje. Om de poten van

de constructie vinden we aan de buitenzijde grote stukken staandwantnet. Met onze speciale messen snijden we ze in stukken en proppen in korte tijd twee postzakken tot de rand toe vol. Inmiddels zijn de andere SDDNZS-duikers gearriveerd en zien we de flitsen van de fotografen. Als deze hun werk hebben gedaan, zullen de supportduikers dit wrak een flinke schoonmaakbeurt geven en bevrijden van honderden kilo's netten, vislijnen en lood. Onderweg halen ze tientallen krabben, kreeften en natuurlijk vissen uit de afgescheurde netten. Wouter geeft mij het teken dat we - helaas - met de terugweg moeten beginnen. We passeren nu een deel van de accommodatie waar we een paar bronzen plafondlampen en patrijspoorten tegenkomen. We zwemmen de hoek om en zien een grote school kabeljauw met exemplaren van meer dan een meter lengte tussen de palen rondzwemmen. De opstijglijn komt in zicht en na de verplichte decostops steken we 15 minuten later ons hoofd weer boven water, verlangend naar de volgende duik.

MEER BESCHERMING NODIG

Onze volgende duikbestemming, de Ocean Prince, ligt met een mooie duikdiepte van

18 tot 30 meter op ons te wachten. Dit *semi submersible drilling platform* stond pas drie jaar op de zeebodem toen een storm op 6 maart 1968 haar fataal werd. Met golven van 15 meter hoogte en windsnelheden van 150 km/u, begaven de poten het en verdween dit bijna nieuwe platform voorgoed onder water. Door de geringe diepte is dit wrak prachtig begroeid en zwemt er veel grote vis rond. Dit zijn de bijzondere plaatsen op een kaal geschraapte zeebodem. Om onze visstand

weer een bust te geven, moeten we tijdelijke maatregelen nemen totdat de mensheid tot ander (beter) inzicht is gekomen. Er is veel meer bescherming nodig. Momenteel is slechts 1% van onze Noordzee afgesloten voor de visserij. De komende jaren zullen cruciaal zijn voor de Noordzee om weer gezond te worden. Vandaar onze steun aan het project Platform Natuurlijk, dat pleit voor platforms als kunstmatige riffen. Misschien kunnen ze bij voldoende steun een herstart maken?

STICHTING DUIK DE NOORDZEE SCHOOL

Wil je echt álles weten over de wrakken in onze Noordzee? In het boek *In de Diepte* lees je tot in detail alles over de gezonken schepen: van historie tot hoe ze er nu bij liggen. Met schitterende foto's en verhalen die je meenemen naar onbekende duikstekken in je eigen achtertuin. Te bestellen op www.vipwinkel.nl voor slechts € 19,50.

TIP Meer weten over het Noordzeeproject?

DDNZS verzorgt lezingen op locatie. Kijk voor meer info op www.duikdenoordzeeschoon.nl. Hier vind je ook alle info over duikopleidingen om veilig te kunnen duiken in de Noordzee.

ZIN IN EEN BIJZONDER CLUBUITJE OP 27 MEI 2018?

NU
OOK ALS
CADEAUBON
VERKRIJG-
BAAR!

GET WET MARITIEM 27 JAAR ERVARING IN HET GEVEN VAN MARITIEME VEILIGHEIDSTRAININGEN!

